

Handläggare
Stina Westerberg
Telefon: 08-508 320 40

Till
Kulturnämnden
2025-02-18

Skrivelse om kulturens finansiering

Svar på skrivelse från Isabel Smedberg-Palmqvist (L),
Kristina Lutz m.fl. och Jonas Naddebo (C)

Förvaltningens förslag till beslut

Skrivelsen besvaras genom kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

I en skrivelse inlämnad till kulturnämnden ställer Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C) följande två frågor om förvaltningens syn på kulturens finansiella läge och på privat finansiering:

- Hur ser förvaltningen på kulturens nuvarande ekonomiska förutsättningar?
- Hur arbetar förvaltningen idag i samverkan med kulturaktörer, vad gäller sätt att finansiera kulturevenemang genom ekonomiska bidrag från den privata sfären?

Kulturförvaltningens bedömning är att situationen i flera delar av kulturlivet är utmanande och kan komma att påverkas ytterligare de följande tre budgetåren. Framst gäller det aktörer med verksamhet i publika lokaler, som scener och samlingslokaler, verksamheter som är avgörande för stadens kulturella infrastruktur. Trots en kulturpolitik i Stockholm som ökat stödet till det fria kulturlivet så behöver kulturlivet och förvaltningen fortsatt fokusera på en förstärkt långsiktig finansiering.

Ett område där kulturförvaltningen tar en mer aktiv roll är vid etableringen av nya scener och mötesplatser i den växande staden. I detta arbete har förvaltningens kulturlotsar med sitt proaktiva arbetssätt en nyckelroll i att knyta ihop fastighetsägare med kulturaktörer. Kulturförvaltningen arbetar också med ateljéstrategi 2024–2026 där målet är att skapa nya produktionsplatser för konsten i ett växande Stockholm.

En framgångsfaktor är etableringsstödet som är en viktig förutsättning för att initiativ ska kunna realiseras. Stadens stöd är ofta det som öppnar dörrar för ytterligare finansiering.

Både Vårsalongen på Liljevalchs och evenemangsavdelningens verksamhet är exempel där förvaltningen arbetar med externa samarbeten och extern finansiering.

Kulturförvaltningen har idag ingen samverkan med aktörer från kulturlivet som söker kulturstöd när det gäller privat finansiering. De som vill finansiera sin verksamhet eller enskilda evenemang och kulturprojekt via privat finansiering ansvarar självständigt för det arbetet. Förvaltningen följer utvecklingen och den kunskapsuppbyggnad som sker i det fria kulturlivet.

Ärendet

Kulturförvaltningen har fått i uppdrag att svara på en skrivelse från Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. och Jonas Naddebo (C) som lämnades in till kulturnämnden den 12 november 2024. De hänvisar till en artikel i Dagens Nyheter som beskriver situationen för det svenska kulturlivet som drabbats av ökade kostnader och minskade kulturstöd från det offentliga. Artikeln beskriver att diskussionen om hur kulturlivet ska kunna få del av privata pengar är aktiv och att man kan se en utveckling mot en diversifiering med fler finansieringsformer i kulturen.

I skrivelsen ställer de följande två frågor om förvaltningens syn på kulturens finansiella läge och på privat finansiering:

- Hur ser förvaltningen på kulturens nuvarande ekonomiska förutsättningar?
- Hur arbetar förvaltningen idag i samverkan med kulturaktörer, vad gäller sätt att finansiera kulturevenemang genom ekonomiska bidrag från den privata sfären?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kulturstrategiska staben.

Förvaltningens synpunkter

Fråga 1: Hur ser förvaltningen på kulturens nuvarande ekonomiska förutsättningar?

Stadens stöd till den fria konsten och civilsamhällets kulturaktörer är avgörande för att det ska finnas ett angeläget och tillgängligt konst- och kulturutbud för stockholmarna och för de som besöker staden, men också för att Stockholms yrkesverksamma konstnärer och kulturarbetare ska kunna verka här.

I budgeten för 2025 ökade Stockholms stad kulturstöden till det fria kulturlivet med 15 miljoner. Samtidigt gjorde Region Stockholm en ökning av kulturanslagen. Det var en välkommen anslagshöjning i en tid som präglats av stora svårigheter för kulturlivet som drabbats av de senaste årens inflation med hyreshöjningar och generella kostnadsökningar. Under 2024 kom publiken tillbaka till scenerna vilket ytterligare stärkt Stockholms kulturliv.

Kulturlivets återhämtning efter pandemin har trots att publiken kommit tillbaka påverkats av ovisshet och osäkra framtidsscenarioer. Samtidigt har en sänkning av medel till studieförbunden med 500 miljoner över tre år med start 2024 fått direkta konsekvenser i form av minskade möjligheter för många utövare. Färre replokaler och neddragningar i utbildningar på konstnärliga förutbildningar slår mot kulturens ekosystem.

Trots en förstärkning av kulturstödet i Stockholm, både på kommunal och regional nivå, är det förvaltningens bedömning att situationen i flera delar av kulturlivet är utmanande och kan komma att påverkas ytterligare de följande tre budgetåren. Framst gäller det aktörer med verksamhet i publika lokaler, som scener och samlingslokaler, verksamheter som är avgörande för stadens kulturella infrastruktur. Fortsatt behöver fokus ligga på att stödja utvecklingen av kulturlivets långsiktiga finansiering.

Fråga 2: Hur arbetar förvaltningen idag i samverkan med kulturaktörer, vad gäller sätt att finansiera kulturevenemang genom ekonomiska bidrag från den privata sfären?

Kulturförvaltningen har idag ingen samverkan gällande privat finansiering med aktörer från kulturlivet som söker kulturstöd. De som vill finansiera sin verksamhet eller enskilda evenemang och kulturprojekt via privat finansiering ansvarar självständigt för det arbetet.

Däremot bedöms en ansökan om kulturstöd också på ekonomiska förutsättningar. De som söker stöd beskriver vilka intäkter de räknar med, både från offentligt stöd, egna intäkter och privat finansiering. Även andra intäkter redovisas, som publikintäkter och hyresintäkter. Bland aktörerna finns en öppenhet för att finansiera kulturevenemang genom ekonomiska bidrag från den privata sfären. I synnerhet bland Stockholms fria teatrar och musikdramatiska scener finns insikt om att kommersiella uthyrningar och filantropiskt stöd kan bidra till en bättre ekonomi. Aktörerna jobbar aktivt för att öka andelen produktionssamarbeten och söker fler och nya finansieringskällor samt utvecklar försäljningen med olika digitala verktyg.

Ett område där kulturförvaltningen tar en mer aktiv roll är vid etableringen av nya scener och mötesplatser i den växande staden. Detta sker genom ett proaktivt arbetssätt med kulturlotsar som knyter ihop fastighetsägare med kulturaktörer.

Under åren 2022–2024 har kulturförvaltningen stöttat tillkomsten av flera nya scener och mötesplatser i Stockholm. Exempel är kulturhuset Stadsgårdsterminalen, Ö2 Scenkonst Södermalm i Boulevardteaterns tidigare lokaler, barnkulturscenen Bubblan, musikarenan B-K, Bio Fågel blå, musikproduktionsplatsen och scenen The Node, kulturscenen Maxim samt teaterscenen Konträr. Förvaltningen stöttar också kommande etableringar som till exempel kulturhuset House of Q, kulturscenen K2 samt Tekniska museets etablering av en filial i Tensta.

Här är etableringsstödet en viktig förutsättning för att initiativ ska kunna realiseras. Stadens stöd är ofta det som öppnar dörrar för ytterligare finansiering. Stödet och kulturlotsning möjliggör stärkta förutsättningar för kulturlivets infrastruktur, i linje med det kulturstrategiska programmet för Stockholms stad.

Kulturförvaltningen arbetar också med ateljéstrategi 2024–2026 där målet är att skapa nya produktionsplatser för konsten i ett växande Stockholm. Här samverkar Kulturförvaltningen med stadens fastighetsbolag för att få fram bra och prisvärda lokaler som kan vara lämpliga för ateljéer. Här ligger fokus på Järva och Söderort där yrkesverksamma konstnärer som vill bilda ateljéföreningar kommer att få förstärkt kulturlotsning med både direkt vägledning av förvaltningens kulturlotsar och möjlighet att söka etableringsstöd.

Både Vårsalongen på Liljevalchs och evenemangsavdelningens verksamhet är exempel där förvaltningen arbetar med externa samarbeten och extern finansiering.

Myndigheten för kulturanalys (MYKA) rapport Privat kulturfinansiering – hinder, möjligheter och konsekvenser¹ pekar på att det behövs insatser för att stärka kulturverksamhetens och finansiärers kompetens och kapacitet att arbeta med olika typer av privat finansiering. Enligt MYKA behöver också kulturens ställning stärkas i olika samhällssektorer och ekonomiska incitament etableras för att öka den privata finansieringen.

¹ <https://kulturanalys.se/digital-publikation/privat-kulturfinansiering/> besökt 2025-01-28

Kulturförvaltningen delar bilden att det finns ett stort kunskapsbehov i det fria kulturlivet när det gäller hur man arbetar strukturerat med privat finansiering och följer den kunskapsuppbyggnad som sker på fältet.

Särskilt värt att nämna är det fortbildningsprojekt för det fria kulturlivet som Brakeley Nordic genomför under 2023–2025 med finansiering av Kulturbryggan. En stor grupp fria kulturaktörer har genomgått programmet, bland andra Folkoperan, Fylkingen, Grafikens hus, och Kvinnohistoriska. I utbildningen har de fått verktyg för att arbeta strategiskt med filantropiskt stöd som del av sin finansiering.

Maria Jansén
Förvaltningschef
Kulturförvaltningen

Patrik Liljegen
Avdelningschef
Kulturförvaltningen

Bilagor

1. Skrivelse inlämnad till kulturnämnden 2024-11-12 om kulturens finansiering

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2025-02-06
Patrik Liljegren, Avdelningschef	2025-02-05